

Ivan Cankar: Hlapci

Drama se prične s sestankom Jermana in Ančke, na vrtu pred županovo krčmo, na dan volitev, pri katerih je zmagala klerikalna stranka.

Ančka se je odločila, da zapusti Jermana, ker je preresen in dolgočasen. V tem prideta na vrt učiteljici Minka in Geni ter napeljeta pogovor na volitve, toda Jerman jim odgovori, da mu je vseeno, sicer si bo pa tako ali tako narod pisal sodbo sam: ne frak mu je ne bo in ne talar, s tem se strinja tudi učiteljica Lojzka. Ko Jerman odide pa pride Komar ki je prepričan, da bodo zmagali liberalci, vendar po govoru na verandi prične v zmago dvomiti, vse to pa potem potrdi poštar z novico, da so povsod zmagali klerikalci.

V drugem dejanju Komar in nadučitelj pregledujeta knjižnico in izločata vse gradivo, ki ne ustreza novim razmeram. V knjižnico pride tudi Hvastja in Komar naj bi naredil, kar mu je Hvastja dejal v krčmi, ko ga je zbadal glede volitev. Ker je Komar opazil, da se ga Hvastja ne bo usmilil je padel na kolena in ga prosil odpuščanja. Nadučitelj pa mu je ves sladak razlagal, kako sta s Komarjem očistila knjižnico, vsega "plevela" ki naj ga bi nanesel Jerman. V nadaljnjem čiščenju pa sta izločila tudi Cankarja, Aškerca, Tavčarja in še nekatere druge. Potem pa odneseta vse knjige v nadučiteljevo sobo, med potjo pa se v mislih zmerjata eden drugega. V tem pa prideta Lojzka in Geni, ki pa sta se že spreobrnili in se hvalita s rožnim vencem, Komar pa z poklekom pred Hvastjo, češ da je ponižnost čednost kristjana. Ko pride župnik, se mu vsi prilizujejo, vendar on jih je prišel samo povabiti na večerjo, pri kateri spozna, da je njegov edini resni tekmeč Jerman. Zato mu je razlagal, da se okoli njega, Jermana namreč, zbirajo čudni ljudje in če bo hotel iz hlapcev in pijancev narediti gospodarje, si lahko nakoplje težave.

Naslednje dejanje se odvija v Jermanovi sobi, v kateri sta se Jerman in Kalandar pogovarjala o zborovanju, na katerem naj bi pridobila nekaj pristašev, saj sta po volitvah ostala sama. V sobo prideta tudi kmetica, ki se huduje na Jermana, da uči otroke krasti. Pride pa tudi Anka, katera pa mu je rekla naj ostane kar med pijanci in pretepači.

Jerman je sklical zborovanje v krčmi. Na tem zborovanju naj bi pojasnil potrebo po ustanovitvi izobraževalnega društva. Vendar med

zborovanjem priteče Lojzka k Jermanu z novico, da se je zunaj zbralo veliko ljudi, njegovih nasprotnikov in zato naj se izgovori na svojo bolezen ter izgine dokler je še čas. Toda Jerman je trmast in ostane v krčmi, kamor kmalu pridrvi razburjeno ljudstvo, ki je vzdikalo, da so za hlapce rojeni, ustvarjeni in vzgojeni, hočejo pa tudi, da ga prestavijo na Goličavo. Temu sledi prerivanje pri čemer je Jerman ranjen zaradi česar omahne. Kalandar ga je zaščitil s svojim telesom pred množico.

V Jermanovi sobi so bili zbrani Lojzka, Geni in Jerman. Čakali so na novico zdravnika o Jermanovi materi. Toda novica je bila ta, da mati potrebuje le še župnika. Jerman si očita, da ni ravnal pravilno z njo in to ga privede tako daleč, da prične misliti na samomor. Med poslavljanjem pride v sobo Kalandar, ki je takoj pričel razlagati, da je našel človeka, ki je ranil Jermana. Toda Jerman mu je dal koline, ki mu jih je prinesel Hvastja. Na Kalandrov predlog, da bi imeli še eno zborovanje, kjer naj bi bilo že sedem antikristov, pa odgovori z govorom, v katerem pove, naj se na zborovanju dobijo brez njega, ker je on že prestar za to. Nazadnje pa vse prosi za odpuščanje. Sklene, da bo naredil konec temu bednemu življenju, vzame samokres in odide iz sobe. Preden pa sproži samokres, ga pokličeta Lojzka in mati, ki je prej, ko jo je prosil odpuščanja, ležala kot da je mrtva.

Pri tem, ko se je hotel ustreliti a se ni, je Jerman doživel očiščenje oziroma katarzo.

OPIS OSEB:

ANKA:

Anka je bila županova hči. Veljala je za najlepše dekle v vasi, vendar pa je to zunanost pokvarilo njeno prepričanje, da je zaradi svojega porekla nekaj več od teh preprostih kmečkih ljudi. Kmečke ljudi je prezirala, ker so se ji zdeli popolnoma neizobraženi in preveč preprosti za njeno "namišljeno" razgledanost in učenost. Pozabila je namreč, da bi bila brez županove krvi tudi sama ena izmed njih.

Ljudje so imeli Anko kljub temu radi, saj so lahko le preko nje, oziroma z njeno pomočjo, prišli v višjo družbo. Še posebno rad pa se je z njo družil Jerman. Kot preprost šolan vaški učitelj, ki je težko našel družbo v višjih krogih, bi imel ob njej lažji

dostop do te družbe, poleg tega pa je bil vanjo tudi zaljubljen. Vendar pa Anka njegove ljubezni ni hotela razumeti. Zdel se ji je okoren, neroden in nasploh v premalo imenitnih okoliščinah šolan, da bi jo bil vreden ljubiti. Zato ga je v družbi pogosto zaničevala in poskušala osmešiti pred vsemi.

HVASTJA:

Hvastja je bil, tako kot Jerman in Komar, učitelj. V nasprotju z Jermanom je pripadal klerikalni strani z župnikom na čelu. Zaradi tega, ker je na volitvah podprl župnika, sta ga Jerman in Komar zaničevala. Takih in drugačnih pripomb je bil že navajen, zato je zaničevalcem, kadar se mu je sploh zdelo vredno pogovarjati z njimi, rekel samo, da bodo že še delali pokoro. Zapostavljen je bil tudi z Lojzkine strani, saj je bila zaljubljena v Jermana in se je vedno pridružila njemu in njegovim idejam.

Drugače pa je bil Hvastja vedno vesel in dobre volje, poleg tega pa je bil dobrega srca in je ljudem vedno rad priskočil na pomoč.